

Møteprotokoll

Samisk kirkeråd

Møtedato: 16.11.2023 kl. 09:00

Møtested: Tromsø - Romsa

Arkivsak: 20/04379

Til stede: Sara Ellen Anne Eira, Oddvin Leine Bientie (utenom sak 28-30/23), May Bente Anita Jönsson, John Harald Skum, Herborg Oline Finnset (utenom sak 28-30/23), Elin May Sabbasen (utenom sak 33-35/23)

Møtende varamedlemmer: Inga Lill Sundset (kun dag 1)

Forfall: Margareth Ranberg

Sekretariatet: Maria Kristina Labba, Sigrid Karine Omma Paulsen, Ingeborg Dybvig (kun dag 1), Vidar Andersen (kun dag 2)

Sekretær: Sigrid Karine Omma Paulsen

Møtet ble avholdt på Bryggejentene i Ersfjordbotn og på Bispegården i Tromsø 16.-17. november. Dag 1 ble åpnet med tekstlesing og salmesang ved sekretær Sigrid K. Paulsen. Ingeborg Dybvig, programdirektør organisering og organisasjonsutvikling hadde en økt med det som tidligere het kirkelig organisering, som nå kalles for organisasjonsutvikling. Møtet på dag 2 ble avsluttet med velsignelsen på nordsamisk ved biskop Herborg Finnset.

SAKSLISTE

Side

Godkjenning av innkalling og saksliste

[28/23](#) Godkjenning av innkalling og saksliste november 2

Saker til behandling

[29/23](#) Orienteringssaker 16.-17. november 3

[30/23](#) Referatsaker 16.-17. november 4

[31/23](#) Samisk kirkeråds evaluering av Samisk kirkelig valgmøte 2023 5

[32/23](#) Høring om NOU: På høy tid — Realisering av funksjonshindredes rettigheter 7

[33/23](#) Handlingsplan for universell utforming i og av kirken 11

[34/23](#) Forslag til representant til Bibelselskapets representantskap 15

[35/23](#) Forslag til representant til Menneskerettighetsutvalget (MRU) 16

36/23	Sannhet og forsoning	17
37/23	Samiske kirkedager 2025 - innspill	18
38/23	Status Plan for kirkelig undervisning og læring	19
39/23	Tiltak til årsplan for 2024	20

Sted, 29.11.2023

Sara Ellen Anne Eira
Leder

Sigrid Karine Omma Paulsen
Sekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste

28/23 Godkjenning av innkalling og saksliste november

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	16.11.2023	28/23

Sammendrag

Innkalling med saksliste ble sendt 25. oktober 2023 – 3 uker før møtet. Saksliste og kjøreplan ble ettersendt 9. november.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd godkjenner innkalling og saksliste.

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 16.11.2023:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd godkjenner innkalling og saksliste.

Saker til behandling

29/23 Orienteringssaker 16.-17. november

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	16.11.2023	29/23

Sammendrag

Muntlige orienteringer:

1. Samisk utvalg - status
2. Sannhet og forsoning
  - a. E-læringskurset – status (påmeldte og gjennomførte)
  - b. Møtet 4. sep – resultat og planer videre
  - c. Seminaret på MF 3. november 2023: fornorskningen som teologisk utfordring
3. Nordsamisk spillebok: Lansering og kursing
4. Trosopplæringskonferansen
5. Samisk konfirmantleir 2024
6. Bibeloversettelser
7. Samisk kirkelivskonferanse
8. Samisk prest i Trefoldighetskirke i Oslo
9. Samisk kirkeråds utvalg for ungdomsspørsmål (SUNG) - status
10. Tidslinjen - status

Skriftlige orienteringer:

1. Sluttrapport Prosjekt fornorskning og forsoning (FF)
2. Brev fra Oddvar Johan Jensen den 10 august 2023 om TJs teori
3. Brev om rådgivende biskopnominasjon
4. Brev til NRK om Ruhkos
5. Sannhet og forsoning, samtale tirsdag 7. november Elverhøy kirke

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd tar sakene til orientering.

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 16.11.2023:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd tar sakene til orientering.

30/23 Referatsaker 16.-17. november

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	16.11.2023	30/23

Sammendrag

1. Programkomiteen for Samiske kirkedager 23. september 2023
2. Samisk kirkeråd 3.-4. mai 2023
3. Kirkerådet 21. september 2023
4. Kirkerådet 24.-25. mai 2023
5. Mellomkirkelig råd 3.- 4. mai 2023
6. Komiteen for internasjonale spørsmål 20. september 2023
7. Komiteen for internasjonale spørsmål 6. februar 2023
8. Teologisk nemnd 27.-28. april 2023
9. Menneskerettighetsutvalget 11. september 2023
10. Menneskerettighetsutvalget 14. april 2023
11. Menneskerettighetsutvalget 9. november 2022
12. Menneskerettighetsutvalget 27. september 2022

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd tar sakene til orientering.

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 16.11.2023:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd tar sakene til orientering.

31/23 Samisk kirkeråds evaluering av Samisk kirkelig valg møte 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	16.11.2023	31/23

Sammendrag

Samisk kirkelig valg møte 2023 ble gjennomført den 28. oktober 2023 i Bådådjo/Bodø. Samisk kirkelig valg møte reguleres i Forskrift om Samisk kirkelig valg møte (heretter forskriften). Ifølge forskriften nominerer valg møtet leder og medlemmer til Samisk kirkeråd. Dessuten velger valg møtet samiske representanter til bispedømmerådene i hhv. Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland og en nominasjonskomité.

Valg møtets sammensetning består av Samisk kirkeråds representanter, de samiske representantene i Nord- Hålogaland, Sør-Hålogaland og Nidaros bispedømmeråd samt delegater som er oppnevnt av Samisk kirkeråds ungdomsutvalg, Saemien Åålmege/Samisk menighet i sørsamisk språkområde, menighetsråd innenfor forvaltningsområdet for samisk språk samt bispedømmerådene. Sammensetningen kan utgjøres av totalt 54 personer. Valg møtets sammensetning bestod av 40 personer. Av dem deltok 36 på valg møtet.

I forbindelse med nominasjonsprosessen kom det fra ulike menighetsråd inn til sammen syv forslag på kandidater til de ulike vervene. Under prosessens gang kom det også ytterligere forslag på kandidater fra andre hold. På selve valg møtet ble det i tillegg fremmet forslag på en person til to av de ulike vervene.

Valg møtet nominerte leder og medlemmer til Samisk kirkeråd. Valg møtet valgte dessuten samiske representanter til bispedømmerådene i hhv. Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland og en nominasjonskomité.

I dette saksdokumentet presenterer Samisk kirkeråd sin evaluering av både prosessen fram mot og gjennomføringen av Samisk kirkelig valg møte 2023.

Forslag til vedtak

I Samisk kirkeråd har drøftet og vurdert prosessen fram mot og gjennomføringen av Samisk kirkelig valg møte 2023. Det overordnede bildet er at både prosessen og gjennomføringen har fulgt regelverket og fungert relativt tilfredsstillende.

II Prosessen kan forbedres med noen enkle grep. Prosessen fram mot valg møtet bør starte senest 1,5 år før selve valg møtet. Prosessen kan gjerne starte med å offentliggjøre en prosessplan som inneholder informasjon om sentrale datoer. For neste valg møte vil dette kunne gjøres med en egen sak i SKR innen september 2026 der milepæler for møtet blir klarlagt. En slik plan vil også skape mer forutsigbarhet for

Samisk kirkeråds samarbeidspartnere som har i oppgave å søke kandidater og oppnevne delegater til valgmøtet.

III Det er behov for et tett samarbeid mellom Samisk kirkeråd, bispedømmene og relevante menigheter for å få til en bedre prosess når det gjelder både nominering av kandidater og oppnevning av delegater til valgmøtet.

IV Forskrift om Samisk kirkelig valg møte inneholder noen inkonsekvenser og uklarheter når det gjelder begrepsbruk mm. Det er for eksempel også uklart om enkeltmedlemmer kan sende inn forslag på kandidater. For å unngå usikkerhet om hvordan forskriften skal tolkes og hva som gjelder rettslig, vil det være nødvendig å gjennomgå forskriften og justere den i ulike deler.

V Sekretariatet får i oppgave å utrede forbedringer i regelverket sett i lys av evalueringen av valgmøtet og kirkelig organisering.

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 16.11.2023:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

I. Samisk kirkeråd har drøftet og vurdert prosessen fram mot og gjennomføringen av Samisk kirkelig valg møte 2023. Det overordnede bildet er at både prosessen og gjennomføringen har fulgt regelverket og fungert relativt tilfredsstillende.

II. Prosessen kan forbedres med noen enkle grep. Prosessen fram mot valgmøtet bør starte senest 1,5 år før selve valgmøtet. Prosessen kan gjerne starte med å offentliggjøre en prosessplan som inneholder informasjon om sentrale datoer. For neste valg møte vil dette kunne gjøres med en egen sak i SKR innen september 2026 der milepæler for møtet blir klarlagt. En slik plan vil også skape mer forutsigbarhet for Samisk kirkeråds samarbeidspartnere som har i oppgave å søke kandidater og oppnevne delegater til valgmøtet.

III. Det er behov for et tett samarbeid mellom Samisk kirkeråd, bispedømmene og relevante menigheter for å få til en bedre prosess når det gjelder både nominering av kandidater og oppnevning av delegater til valgmøtet.

IV. Sittende Samisk kirkeråd ber om å få et møte med Samisk utvalg der gjennomføringen av Samisk kirkelig valg møte 2023 evalueres.

V. Forskrift om Samisk kirkelig valg møte inneholder noen inkonsekvenser og uklarheter når det gjelder begrepsbruk mm. Det er for eksempel også uklart om enkeltmedlemmer kan sende inn forslag på kandidater. For å unngå usikkerhet om

hvordan forskriften skal tolkes og hva som gjelder rettslig, vil det være nødvendig å gjennomgå forskriften og justere den i ulike deler.

VI. Sekretariatet får i oppgave å utrede forbedringer i regelverket sett i lys av evalueringen av valgmøtet og kirkelig organisering.

32/23 Høring om NOU: På høy tid — Realisering av funksjonshindredes rettigheter

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	16.11.2023	32/23

Sammendrag

Kultur- og likestillingsdepartementet har sendt utredningen *På høy tid - Realisering av funksjonshindredes rettigheter* på offentlig høring. Fristen er 1. desember. Der påpekes manglende oppfylling av allerede etablerte rettigheter. Den funksjonshindrede er ikke først og fremst pasient eller bruker av tjenester, men et individ og en borger med rettigheter og muligheter. Det er ikke første gang dette påpekes, og det er på høy tid at det virkeliggjøres.

Utredningen tar utgangspunkt i menneskeverd og vektlegger interseksjonalitet, det å tilhøre flere sosiale kategorier, og hvordan de til sammen påvirker levekårene. Det er et eget underkapittel om samer og nasjonale minoriteter, og det er her de fleste innspillene hører inn.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd takker for utredningen som utvalget har levert, og muligheten til å svare på høringen. Det er et godt utgangspunkt å gå inn for bedre og tydeligere sammenheng mellom de tiltakene funksjonshindrede tilbys.

Kap 5 Mer enn funksjonshindret

Når det er standardiserte tjenester, går man glipp av behov som mennesker har som ikke samvarierer med noen standard, for eksempel diagnose eller sosiale kategorier. På samme måte trenger funksjonshindrede med samisk bakgrunn individuell vurdering. Selv om mange ikke fått lære samisk, siden de har vært nødt til bo langt fra sine samiske slektninger for å få helserelatert oppfølging, betyr det ikke at dette gjelder alle. For de som har samisk som hjemmespråk, kan det være behov for tolk i

møte med det offentlige. For de som ikke har lært samisk språk, kan det derimot være til hjelp med tolk for å kunne delta på samiskspråklige arenaer.

Ettersom det er begrenset tilgang både til velferdstjenester på samiske språk og til tolketjenester, er det behov for en opprustning av tolkeutdanninger og rekruttering av samiskspråklige til arbeid i velferdstjenestene.

Samisk kirkeråd støtter at det er behov for mer kunnskap om funksjonshindredes erfaringer med å tilhøre flere minoriteter, og oppfordrer til at det lages egne prosjekter som berører samisk tenkning omkring menneskers funksjonsvariasjoner. For at dette skal lykkes er det viktig med innenfraperspektiv.

Kapittel 7: Familier som har funksjonshindrede barn

Når det gjelder å sørge for flerkulturell kompetanse hos barnekoordinatorene som skal følge opp familier, er det viktig at samisk kulturkompetanse også inkluderes i dette arbeidet. Samer er ikke nødvendigvis med i kategorien *familier med ulike minoritetsbakgrunner*. En mulig løsning er å omformulere til minoritets- og urfolksbakgrunn, for å sikre at samiske familier ikke faller utenfor.

Kapittel 8: Oppvekst, fritid og deltakelse for funksjonshindrede barn og unge

Samisk kirkeråd vil påminne om at Den norske kirke har mange gode opplegg som er universelt utformet. Det foreligger også planer om å lage kirkelige nettverk for personer med ulike funksjonshindringer.

Kapittel 9: Grunnskole og videregående opplæring

Det er viktig at opplæringstilbudet for samer med funksjonshindringer forbedres, slik at flere får muligheten til å lære samisk og på den måten styrke tilhørigheten til andre samisktalende, både på fritidsarenaer og i arbeidslivet. Språksituasjonen vil også bedres om det er mulig å få de helse- og sosialtjenestene man trenger i et samisk miljø, nærmest mulig slekt og familie, og/eller andre viktige nære personer.

Kapittel 13: Samfunnsdeltakelse for funksjonshindrede voksne

Nå funksjonshindredes ytringsfrihet styrkes ved å økt kunnskap om egne rettigheter, er det viktig at de som har samisk bakgrunn får informasjon om rettigheter på dette området. Det er like viktig at informasjon om urfolksrettigheter er inkludert i veiledere og informasjonsskriv til dem som skal bidra med assistanse til funksjonshindrede.

I forbindelse med å sikre funksjonshindredes rett til tros- og religionsutøvelse, er det behov mer kunnskap om hvilke arenaer som kan være aktuelle. Det kan for eksempel gjelde deltakelse på samiske gudstjenester, kirkehelger, læstadianerstevner og arrangementer i regi av andre aktører, alt etter hvilken åndelig tilknytning man opplever. Her er det viktig at både kristelige arenaer og trosarenaer som ikke definerer seg som kristelige tas i betraktning. På mange steder er det relevant å vurdere muligheten for deltakelse på andre siden av statsgrensene. I noen tilfeller er digital deltakelse aktuelt, men denne muligheten må ikke gå på bekostning av å få delta fysisk sammen med andre.

Likeverdig oppfølging av tros- og livssynsrelaterte rettigheter er viktig for et godt liv for funksjonshindrede i alderdommen. Funksjonshindrede som bor på institusjoner eller i omsorgsbolig har i dag lite eller ingen tilgang til samiske salmebøker og

mulighet til å høre samisk salmesang, dersom de bor i en kommune som ikke har samisk som hovedspråk.

Angående behovet for mer oppdatert og relevant forskningsbasert kunnskap, særlig om funksjonshindredes levekår over tid, er det viktig at spørsmål som berører interseksjonalitet tas med. På den måten får man mulighet til å se hvordan det å tilhøre ulike kategorier samvirker for levekårene.

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 16.11.2023:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd takker for utredningen som utvalget har levert, og muligheten til å svare på høringen. Det er et godt utgangspunkt å gå inn for bedre og tydeligere sammenheng mellom de tiltakene funksjonshindrede tilbys.

Kap 5 Mer enn funksjonshindret

Når det er standardiserte tjenester, går man glipp av behov som mennesker har som ikke samvarierer med noen standard, for eksempel diagnose eller sosiale kategorier. På samme måte trenger funksjonshindrede med samisk bakgrunn individuell vurdering. Det er viktig at hjelpeapparatet er kjent med hvilket rettsvern samer har både gjennom internasjonale urfolkskonvensjoner og i grunnloven, i tillegg til de rettighetene som følger av antidiskrimineringslov og internasjonale konvensjoner relatert til det å ha en funksjonsnedsettelse.

Språket er viktig i det samiske samfunnet, blant annet som fellesskapsmarkør, bærer av verdensoppfatning og identitet og for kulturspesifikk kommunikasjon. Selv om mange som har en funksjonsnedsettelse ikke har lært samisk, fordi de har vært nødt til bo langt fra sine samiske slektninger for å få helserelatert oppfølging, betyr det ikke at dette gjelder alle. For de som har samisk som hjemmespråk, kan det være behov for tolk i møte med det offentlige. For de som ikke snakker samisk, kan det derimot være nødvendig med tolk for å kunne delta på samiskspråklige arenaer. Ettersom det er begrenset tilgang både til velferdstjenester på samiske språk og til tolketjenester, er det behov for en opprustning av tolkeutdanninger og rekruttering av samiskspråklige til arbeid i velferdstjenestene.

Samisk kirkeråd støtter synet om at det er behov for mer kunnskap om funksjonshindredes erfaringer med å tilhøre flere minoriteter. Det å være funksjonshindret og tilhøre et urfolk er lite utredet. Samisk kirkeråd oppfordrer til at det lages egne prosjekter som berører samisk tenkning omkring menneskers funksjonsvariasjoner. Kunnskapsproduksjon av denne typen krever et innenfra-perspektiv.

Kapittel 7: Familier som har funksjonshindrede barn

Når det gjelder å sørge for flerkulturell kompetanse hos barnekoordinatorerne som skal følge opp familier, er det viktig at samisk kulturkompetanse også inkluderes i dette arbeidet. Samer er ikke nødvendigvis med i kategorien *familier med ulike minoritetsbakgrunner*. En mulig løsning er å omformulere til minoritets- og urfolksbakgrunn, for å sikre at samiske familier ikke faller utenfor.

Kapittel 8: Oppvekst, fritid og deltakelse for funksjonshindrede barn og unge

Samisk kirkeråd vil påminne om at Den norske kirke har mange gode opplegg som er universelt utformet. Det foreligger også planer om å lage kirkelige nettverk for personer med ulike funksjonshindringer.

Kapittel 9: Grunnskole og videregående opplæring

Det er viktig at opplæringstilbudet for samer med funksjonshindringer forbedres, slik at flere får muligheten til å lære samisk og på den måten styrke tilhørigheten til andre samisktalende, både på fritidsarenaer og i arbeidslivet. Språksituasjonen vil også bedres om det er mulig å få de helse- og sosialtjenestene man trenger i et samisk miljø, nærmest mulig slekt og familie, og/eller andre viktige nære personer. For hørselshemmede samer er det sentralt å få opplæring i samisk tegnspråk og tilgang til et samisk tegnspråkmiljø.

Kapittel 13: Samfunnsdeltakelse for funksjonshindrede voksne

Når funksjonshindredes ytringsfrihet skal styrkes ved økt kunnskap om egne rettigheter, er det viktig at de som har samisk bakgrunn får informasjon om hva urfolksrettigheter innebærer i deres situasjon. Det er like viktig at informasjon om urfolksrettigheter er inkludert i veiledere og informasjonsskriv til dem som skal bidra med assistanse til funksjonshindrede.

I forbindelse med å sikre funksjonshindredes rett til tros- og religionsutøvelse, er det behov mer kunnskap om hvilke arenaer som kan være aktuelle. Det kan for eksempel gjelde deltakelse på samiske gudstjenester, leirer, kirkehelger, festivaler, stevner og andre arrangementer i regi av ulike aktører, alt etter hvilken åndelig tilknytning man opplever. Her er det viktig at både kristelige arenaer og trosarenaer som ikke definerer seg som kristelige tas i betraktning. Samer bor på alle sider av grensene mellom Norge, Sverige, Finland og Russland. På mange steder er det derfor relevant å vurdere muligheten for deltakelse på andre siden av statsgrensen. I noen tilfeller er digital deltakelse aktuelt, men denne muligheten må ikke gå på bekostning av å få delta fysisk sammen med andre.

Likeverdig oppfølging av tros- og livssynsrelaterte rettigheter er viktig for et godt liv for funksjonshindrede i alderdommen. Funksjonshindrede som bor på institusjoner eller i omsorgsbolig har i dag lite eller ingen tilgang til samiske salmebøker og mulighet til å høre samisk salmesang, dersom de bor i en kommune som ikke har samisk som hovedspråk.

Angående behovet for mer oppdatert og relevant forskningsbasert kunnskap, særlig om funksjonshindredes levekår over tid, er det viktig at spørsmål som berører interseksjonalitet tas med. På den måten får man mulighet til å se hvordan det å tilhøre ulike kategorier samvirker for levekårene.

Både når forskning skal igangsettes og tiltak opprettes er det viktig at representanter fra gruppene det gjelder blir involvert.

33/23 Handlingsplan for universell utforming i og av kirken

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	16.11.2023	33/23

Sammendrag

Kirkerådet skal vedta en treårig handlingsplan for arbeidet i Den norske kirke med universell utforming. Det handler om å gjøre både arealer, aktiviteter og dokumenter tilgjengelig for flest mulig. Samisk kirkeråd har tidligere kommet med innspill til utarbeidelse av handlingsplanen. Nå er planen i ferd med å skrives, og det er tid for å komme med noen siste innspill før den skal til Kirkerådet.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd ber Kirkerådet å legge vekt på følgende momenter i arbeidet med handlingsplan for universell utforming av og i kirken:

1. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal sikre og fremme deltakelse og representasjon av medlemmer med funksjonsnedsettelse.

Styrke representasjon av delegater med funksjonshemming på UKM, Kirkerådet og Kirkemøtet.

Innspill: Her bør også Samisk kirkeråd nevnes.

Samarbeide med og involvere interesseorganisasjoner, kompetansemiljøer og andre.

Innspill: Det er behov for et eget kirkelig/kristent nettverk for samer med ulike funksjonsnedsettelse. Det bør tilstrebes et nettverk som er felles på tvers av statsgrensene i Sápmi.

2. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal styrke kompetanse, bevissthet og erfaringsdeling om barrierer, funksjonshemming og universell utforming samt dobbel sårbarhet for etniske minoriteter og andre interseksjonelle tilnæringer til temaet funksjonshemming

Innhente kunnskap om barrierer mennesker med funksjonsnedsettelse opplever i kirken.

Innspill: Ved kartlegging av og forskning om funksjonshemmedes situasjon i kirken, bør det undersøkes om de som har samisk bakgrunn er i en annen situasjon enn de som ikke har det.

Utvikle og iverksette tiltak som bidrar til å fremme funksjonsmangfold og tilgjengelighet på Dnks kommunikasjon, nettsider og sosiale medier (inkl menighetens nettsider og menighetsblad)

Innspill: Når det utarbeides en ord- og språkliste om funksjonsmangfold i kirken, bør det samtidig settes i gang et arbeid med å lage slike lister på henholdsvis nordsamisk, sørsamisk og lulesamisk.

3. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal fjerne fysiske barrierer
4. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal fjerne ikke-fysiske barrierer i kirkens tilbud for å sikre alle deltakelse og fellesskap.

Fremme utvikling av tilgjengelige materiell som brukes i gudstjenesten, kirkelige handlinger og undervisning.

Innspill: Ved utvikling av brukervennlig liturgimateriell, bør det også utvikles tilsvarende for liturgiene på samiske språk.

Utvikle konkrete praktiske ressurser og verktøy som bidrar til bedre tilgjengelighet av ritualer, aktiviteter, gudstjenesten og undervisning.

Innspill: Vurder i hvilke tilfeller ressurser og verktøy innenfor feltet bør ha med informasjon om det som gjelder særskilt for funksjonshemmede med samisk tilhørighet.

5. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal være en arbeidsplass som fremmer likestilling, inkludering og mangfold også når det gjelder funksjonshemmede

Øke kunnskap om barrierer ansatte med funksjonsnedsettelse opplever i kirken

Innspill: Ved kartlegging og dokumentasjon av barrierer ansatte med funksjonshemming opplever, bør det stilles (frivillig) spørsmål om samisk bakgrunn, slik at det går fram om de har andre erfaringer enn de som ikke har det.

6. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal sikre retten til tros- og livssynsutøvelse for mennesker som mottar helse- og omsorgstjenester i tråd med menneskerettighetene og inkorporeringen av CRPD.

Jobbe strategisk med å forbedre samhandling med helse- og omsorgstjenesten nasjonalt, regionalt og lokalt.

Innspill: I Den norske kirke er arbeidet med kirkelige tjenester på samisk mer omfattende enn å kun gjelde dem som bor i en språkforvaltningskommune. Dette bør tas med i arbeidet med å lage ressursmateriell til veilederen «Samhandling mellom helse- og omsorgstjenesten i kommunene og tros- og livssynssamfunn». På den måten kan omsorgstjenesten bli oppmerksom på muligheten for samiske pasienter til kirkelig betjening på samisk.

Øke bevissthet og kunnskap i menighetene.

Innspill: Sørge for at kurs i Den norske kirke om kultursensitivitet og kunnskap om samisk kultur, språk og identitet, inkluderer kunnskap om levekårene til samer med ulike former for funksjonsnedsettelse.

7. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal ivareta funksjonshemmedes rettigheter og universell utforming gjennom opplæring av folkevalgte, ansatte og frivillige

medarbeidere samt i utvikling av systemer, rutiner og planer. Det må tydeliggjøres hvem som har ansvar for hva.

Utvikle rutiner/systemer for oppfølging, evaluering og regelmessig kartlegging av status for funksjonshemmedes rettigheter og universell utforming.

Innspill: Det er viktig å understreke i hvilke tilfeller av interseksjonalitet personer med funksjonsnedsettelse har andre rettigheter i tillegg til dem som følger av å ha en funksjonsnedsettelse.

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 16.11.2023:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd ber Kirkerådet å legge vekt på følgende momenter i arbeidet med handlingsplan for universell utforming av og i kirken:

1. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal sikre og fremme deltakelse og representasjon av medlemmer med funksjonsnedsettelse.

Styrke representasjon av delegater med funksjonshemming på UKM, Kirkerådet og Kirkemøtet.

Innspill: Her bør også Samisk kirkeråd nevnes.

Samarbeide med og involvere interesseorganisasjoner, kompetansemiljøer og andre.

Innspill: Det er behov for et eget kirkelig/kristent nettverk for samer med ulike funksjonsnedsettelse. Det bør tilstrebes et nettverk som er felles på tvers av statsgrensene i Sápmi.

2. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal styrke kompetanse, bevissthet og erfaringsdeling om barrierer, funksjonshemming og universell utforming samt dobbel sårbarhet for etniske minoriteter og andre interseksjonelle tilnærminger til temaet funksjonshemming

Innhente kunnskap om barrierer mennesker med funksjonsnedsettelse opplever i kirken.

Innspill: Ved kartlegging av og forskning om funksjonshemmedes situasjon i kirken, bør det undersøkes om de som har samisk bakgrunn er i en annen situasjon enn de som ikke har det. I den forbindelse er det selvsagt vesentlig at personvernet ivaretas med tanke på å innhente informasjon om etnisitet.

Utvikle og iverksette tiltak som bidrar til å fremme funksjonsmangfold og tilgjengelighet på Dnks kommunikasjon, nettsider og sosiale medier (inkl menighetens nettsider og menighetsblad)

Innspill: Når det utarbeides en ord- og språkliste om funksjonsmangfold i kirken, bør det settes i gang et arbeid med å lage en kultursensitiv guide til hvordan man snakker om og forholder seg til funksjonsvariasjoner i samisk sammenheng. Det er også behov for ord- og språklistene på henholdsvis nordsamisk, sørsamisk og lulesamisk og funksjonsmangfold i kirkelig kontekst.

3. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal fjerne fysiske barrierer
4. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal fjerne ikke-fysiske barrierer i kirkens tilbud for å sikre alle deltakelse og fellesskap.

Fremme utvikling av tilgjengelige materiell som brukes i gudstjenesten, kirkelige handlinger og undervisning.

Innspill: Ved utvikling av brukervennlig liturgimateriell, bør det også utvikles tilsvarende for liturgiene på samiske språk.

Utvikle konkrete praktiske ressurser og verktøy som bidrar til bedre tilgjengelighet av ritualer, aktiviteter, gudstjenesten og undervisning.

Innspill: Vurder i hvilke tilfeller ressurser og verktøy innenfor feltet bør ha med informasjon om det som gjelder særskilt for funksjonshemmede med samisk tilhørighet.

5. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal være en arbeidsplass som fremmer likestilling, inkludering og mangfold også når det gjelder funksjonshemmede

Øke kunnskap om barrierer ansatte med funksjonsnedsettelse opplever i kirken

Innspill: Ved kartlegging og dokumentasjon av barrierer ansatte med funksjonshemming opplever, bør det stilles (frivillig) spørsmål om samisk bakgrunn, slik at det går fram om de har andre erfaringer enn de som ikke har det. Her er det viktig å sørge for at personvernet ivaretas, siden spørsmål om etnisitet regnes som sensitive opplysninger,

6. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal sikre retten til tros- og livssynsutøvelse for mennesker som mottar helse- og omsorgstjenester i tråd med menneskerettighetene og inkorporeringen av CRPD.

Jobbe strategisk med å forbedre samhandling med helse- og omsorgstjenesten nasjonalt, regionalt og lokalt.

Innspill: I Den norske kirke er arbeidet med kirkelige tjenester på samisk mer omfattende enn å kun gjelde dem som bor i en språkforvaltningskommune. Dette bør tas med i arbeidet med å lage ressursmaterieell til veilederen «Samhandling mellom helse- og omsorgstjenesten i kommunene og tros- og livssynssamfunn». På den måten kan omsorgstjenesten bli oppmerksom på muligheten for kirkelig betjening på samisk for samiske pasienter.

Øke bevissthet og kunnskap i menighetene.

Innspill: Sørge for at kurs i Den norske kirke om kultursensitivitet og kunnskap om samisk kultur, språk og identitet, inkluderer kunnskap om levekårene til samer med ulike former for funksjonsnedsettelse.

7. Kirkemøtet vil at Den norske kirke skal ivareta funksjonshemmedes rettigheter og universell utforming gjennom opplæring av folkevalgte, ansatte og frivillige medarbeidere samt i utvikling av systemer, rutiner og planer. Det må tydeliggjøres hvem som har ansvar for hva.

Utvikle rutiner/systemer for oppfølging, evaluering og regelmessig kartlegging av status for funksjonshemmedes rettigheter og universell utforming.

Innspill: Det er viktig å understreke i hvilke tilfeller av interseksjonalitet personer med funksjonsnedsettelse har andre rettigheter i tillegg til dem som følger av å ha en funksjonsnedsettelse.

34/23 Forslag til representant til Bibelselskapets representantskap

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	16.11.2023	34/23

Sammendrag

Kirkemøtet skal i henhold til Det norske bibelselskaps vedtekter § 3 oppnevne fem representanter. Denne oppgaven har Kirkemøtet delegert til Kirkerådet. Samisk kirkeråd er forespurt om å foreslå to kandidater fra henholdsvis nordsamisk og sørsamisk område til kommende periode, 2024-2026.

I perioden 2021-2023 har følgende kandidater, foreslått av Samisk kirkeråd, vært representert i Det norske bibelselskap:

- Inga Marie Nordstrand, nordsamisk område
- Ingrid Jåma, sørsamisk område

Begge har takket ja til å fortsette i neste periode.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd foreslår følgende personer som kandidater til Den norske bibelselskaps representantskap 2024-2026:

- Inga Marie Nordstrand, nordsamisk område
- Ingrid Jåma, sørsamisk område

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 16.11.2023:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd foreslår følgende personer som kandidater til Den norske bibelselskaps representantskap 2024-2026:

- Inga Marie Nordstrand, nordsamisk område
- Ingrid Jåma, sørsamisk område

35/23 Forslag til representant til Menneskerettighetsutvalget (MRU)

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	16.11.2023	35/23

Sammendrag

Menneskerettighetsutvalget (MRU) er Mellomkirkelig råds (MKR) utvalg for menneskerettighetsspørsmål. Utvalget skal særlig arbeide med menneskerettighetstematikk som Den norske kirke møter i forbindelse med økumenisk og interreligiøst arbeid. MRU bistår MKR, Kirkerådet, Samisk kirkeråd og Bispemøtet.

MRU sitt faglige område dekker menneskerettigheter i Norge og internasjonalt, inkludert migrasjon og flyktningerett, tros- og livssynsfrihet, likestilling og diskriminering. Utvalget forventes å sette aktuelle saker på dagsorden og å melde inn saker til rådene og Bispemøtet, gjennom internasjonal direktør i Kirkerådet.

I perioden 2020-2023 var det Anders Johansen Bals som satt i Menneskerettighetsutvalget etter forslag fra samisk kirkeråd.

Sekretariatet har funnet en person som er interessert i å inngå i
Menneskerettsutvalget:

Marius Storvik som jobber er førsteamanuensis i rettsvitenskap ved UiT – Norges
arktiske universitet. Hans spesialfelt er menneskerettigheter, særlig om psykisk
helsevern. Han er godt kjent med same- og urfolksrett gjennom arbeidet på UiT.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd foreslår følgende person som representant til
Menneskerettighetsutvalget:

- Marius Storvik

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 16.11.2023:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd foreslår følgende person som representant til
Menneskerettighetsutvalget:

Marius Storvik

36/23 Sannhet og forsoning

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	16.11.2023	36/23

Sammendrag

Samisk kirkeråd gir innspill til sak om sannhet og forsoning som er berammet for
behandling på Kirkemøtet 2024. Saken skal sluttbehandles på Kirkerådets møte 7.-8.
desember.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd har følgende innspill til saken:

-
-
-

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 16.11.2023:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd er takknemlig for at Den norske kirke jobber med temaet sannhet og forsoning. Rådet er tilfreds med at dette blir en egen sak på Kirkemøtet 2024. Samisk kirkeråd viser til høringssvar til Sametingets arbeid med Sannhet- og forsoningskommisjonens rapport, vedtak gjort i SKR 25/23. Samisk kirkeråd ber om at disse innspillene også tas med i arbeidet med denne saken, og videre i arbeidet for øvrig i Den norske kirke.

For Samisk kirkeråd er det viktig at arbeidet i Den norske kirke skjer i samspill mellom samer, kvener/norskfinner, skogfinner og majoritetsbefolkninga.

Samisk kirkeråd er også orientert om at Kirkerådet har bestilt en rapport der Den norske kirkes arbeid med forsoning siden vedtaket ved Kirkemøtet 1997 vil bli evaluert. Dette arbeidet vil gi et godt kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet i Den norske kirke.

37/23 Samiske kirkedager 2025 - innspill

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	16.11.2023	37/23

Sammendrag

Programkomiteen for Samiske kirkedager 2025 hadde møte i Alta 23. september 2023. Utarbeidelse av tema er påbegynt, og det foreligger utkast til mandat for underkomiteene. Leder for programkomiteen ønsker innspill til arbeidet videre med planlegging av Samiske kirkedager 2025, for eksempel til temaet og eventuelt ideer til bidragsytere.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd har følgende innspill til det videre arbeidet med Samiske kirkedager 2025:

-
-
-

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 16.11.2023:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd takker for godt og gjennomtenkt arbeid og orientering, og har gitt innspill til leder og lokal representant i programkomiteen for Samiske kirkedager.

38/23 Status Plan for kirkelig undervisning og læring

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	16.11.2023	38/23

Sammendrag

Den overordnede delen i ny plan for kirkelig undervisning og læring har vært på høring, og Samisk kirkeråd har bidratt med høringssvar i sak SKR 16/23. Nå er det gjort endringer i plandokumentet ut fra høringsinstansenes innspill. En revidert

versjon av ny overordnet del ble lagt frem på Kirkerådets septembermøte og saken har vært på Bispemøtets oktobermøte for læremessig vurdering. Videre skal saken til Kirkerådet i desember eller januar, og til slutt går saken til Kirkemøtet i 2024.

Flere av innspillene fra Samisk kirkeråds hørings svar er tatt med, samt andre høringsinstansers innspill til kapitlet om samisk trosopplæring. Bispemøtet har bedt om at det arbeides mer med hvordan samiske perspektiver innarbeides i helheten. I fortsettelsen følger Samisk kirkeråds sekretariat opp arbeidet med hvordan samiske aspekter blir en del av de rammeplanene som skal utarbeides for hver aldersgruppe.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd tar saken til orientering.

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 16.11.2023:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd tar saken til orientering.

39/23 Tiltak til årsplan for 2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	16.11.2023	39/23

Sammendrag

I sitt møte i desember skal Kirkerådet vedta en årsplan (på nivå 1) samt et budsjett for rettssubjektet for 2024. Med denne saken blir Samisk kirkeråd orientert om hvilke tiltak sekretariatet har foreslått til årsplanen (på nivå 1).

På enhver avdeling i Kirkerådet utarbeides normalt også mer detaljerte planer, såkalte årsplaner på nivå 2. De inneholder andre tiltak enn de som kommer frem av årsplanen (på nivå 1). Årsplanene på nivå 2 vedtas administrativt, etter at Kirkerådet i desember har vedtatt årsplanen (på nivå 1) og budsjettet.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd tar saken til orientering.

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 16.11.2023:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd tar saken til orientering.